

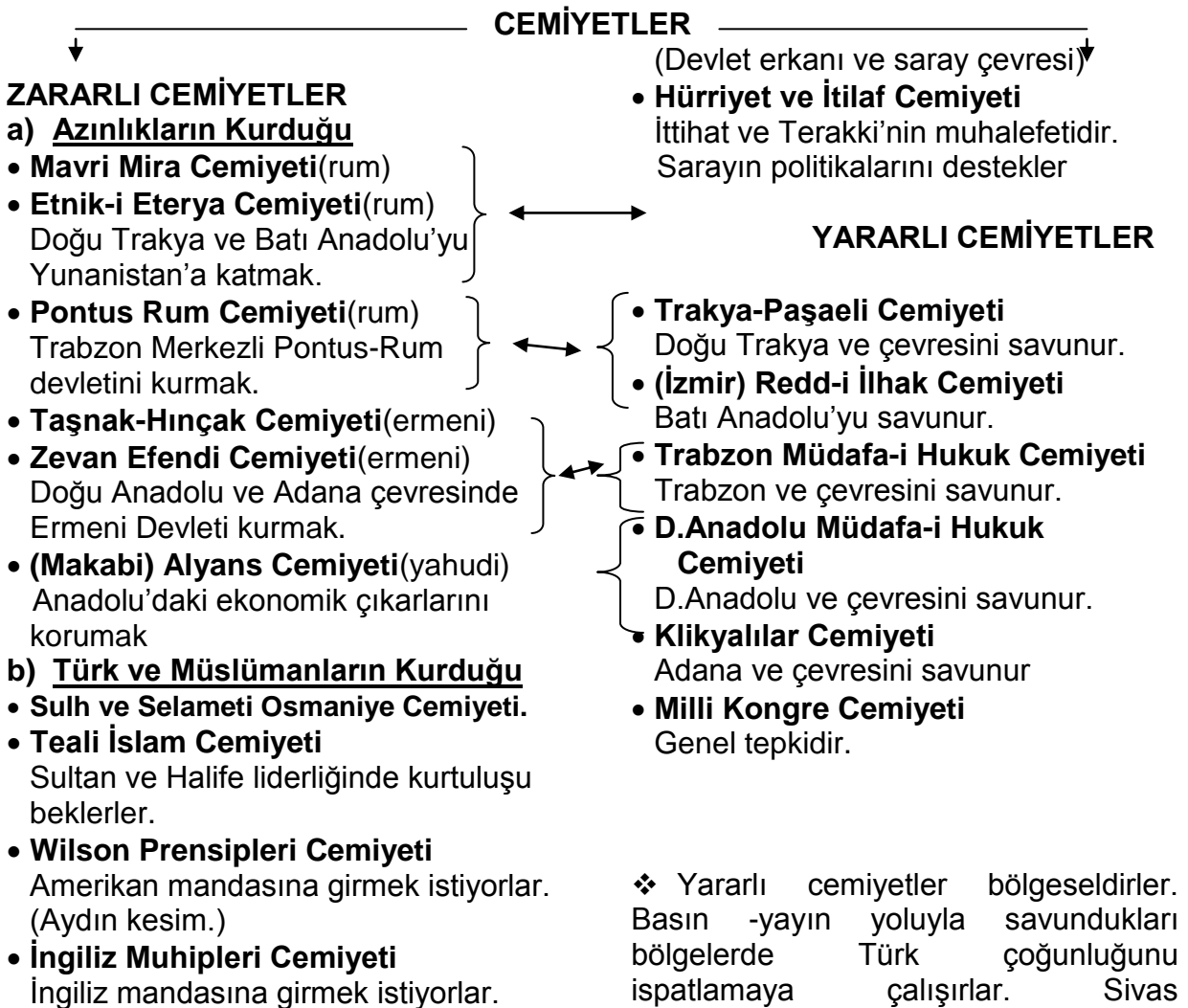
Kurtulu Sava ı Hazırlık Dönemi Konu Anlatımı

KUVAY-i MİLLİYE (MİLLİ KUVVETLER)

- İşgallere karşı eli silah tutan Türk halkının direnişidir.
- Gayrinizamidir (düzensiz). Milis güçlerden oluşur.
- Vur-kaç taktiği uygulanır. Saldırı savaşı yapmaz.
- Düşmanı yok edemez ama; yıpratır ve oyalar.
- Bölgesel davranırlar.
- Emir komuta zinciri yoktur. Kendi hukuklarını uygulurlar.
- En büyük faydaları TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmalarıdır.

Uyarı: Kuvay-i İnzibatiye (İttalifelik Ordusu); Zararlıdır.

Uyarı: Kuvay-i Seyyare (Gezici Ordu); Başta yararlı, sonra zararlıdır.

Kongresinde (4-11 Eylül 1919) cemiyetler tek bir çatı altına toplanarak ulusal bir nitelik kazandılar.

❖ İşgallere karşı doğan ilk tepki cemiyetlerdir.

- **Kürt-Teali Cemiyeti**
Güney Doğu Anadolu' da Özerk Kürt Devleti kurmak istiyorlar.

❖ Yararlı Cemiyetler, basın-yayın organları ile haklılıklarını dünyaya duyurmaya çalıştılar.

⊕ Bağımsızlık için kullandıkları yöntemler yanlıştır.

PARİS BARIŞ KONFERANSI (18 Ocak 1919)

Toplayanlar; İtilaf Devletleri

Amaç; I.Dünya Savaşında yenilen devletler ile barış antlaşmalarını belirlemek.

Sonuçları;

- 1.) Barış Antlaşmaları belirlerndi
 - **Almanya** - Versay Antlaşması
 - **Avusturya**- Sen Germen Antlaşması
 - **Macaristan**- Trianon Antlaşması
 - **Bulgaristan** - Nöyyi Antlaşması
 - **Osmanlı** - Antlaşma yok. (İtilaf kanadı paylaşımlarında ortak bir karara varamadığı için antlaşma belirlenemedi)
- 2.) Dünya barışını koruması için Milletler Cemiyetinin kurulma çalışmaları başladı.(Cemiyet-i Akvam)
- 3.) **Manda** ve himaye sistemi **ilk kez** ortaya çıktı. (Sömürgeciliğe hukuki bir kılıf hazırlandı. Güçlü devletin zayıf devleti himayesi altına almasıdır.)
- 4.) İzmir, İtalya'dan alınıp Yunanistan'a verildi. (Oyunu oynayan İngiltere'dir) Temel sebebi; güçlü İtalya'yı bölgede istememesidir. Hukuki bahanesi ise Ege'de bulunan Rum azınlıklardır.

YUNANİSTAN'IN İZMİRİ İŞGALİ (15 Mayıs 1919)

❖ İki günde 4.000 türkü katletti.

❖ A.B.D. durumun incelenmesi için bölgeye Amiral Bristol'ü gönderdi.

Amiral Bristol Raporu :

- Bölgede Türkler yoğunluktadır.
- Yunan işgali haksızdır.
- ⊕ Türkler'in haklılığını dünyaya duyuran ilk uluslar arası belgedir.

Yunan işgaline karşı Kuvay-i Milliye örgütlenmesi doğdu.

General Harbord Raporu :

- Doğu Anadolu'da Türk çoğunluğunun olduğunu söyleyerek, Ermenilerin taleplerine karşı çıkmıştır.

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ (1919-1920)

Mondros imzalanırken, Mustafa Kemal Suriye-Halep hattından Yıldırım Orduları Komutanı olarak bulunmaktadır. Mondros' tan sonra diğer komutanlarla birlikte İstanbul'a çağrıldı.

13 Kasım 1918 İtilaf donanması ve M.Kemal aynı anda İstanbul'a geldi. M.Kemal "Geldikleri gibi giderler" demiştir.

Mustafa Kemal İstanbul baskı altında olduğu için Anadolu'ya geçmeye karar verir ama geçmeden İstanbul Hükümetinden resmi görevlendirme ister. Böylece devlet

imkanlarını kullanabilecektir (Telgraf). 9. Kolordu Müfettişliği (3. Ordu) görevini alır. M.Kemal'in görevi Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz, Sivas-Kayseri hattının doğusunda;

- Orduları dağıtmak.
- Silah ve cephaneyi toplayıp itilaf devletlerine teslim etmek.
- Asayiş sağlamaktır.
- Samsun-Merzifon arasındaki bölgede huzursuzluğu gidermektir.

1.)Samsun'a Çıkış (19 Mayıs 1919)

Samsun-Merzifon arasındaki huzursuzluğu araştırarak 22 Mayıs 1919'da Samsun Raporu'nu hazırladı.

- Bölgedeki huzursuzluğun sebebi Rumlar'dır.
- Rumlar iddaalarından vazgeçerlerse asayiş sağlanır.
- ❖ M.Kemal'in ilk kişisel tepkisidir.

1.) Havza Genelgesi ve Mitingi (28 Mayıs 1919)

Hazırlayan; M.Kemal

Maddeleri;

- Orduları dağıtmayın.
- Silah ve cephaneyi teslim etmeyin.
- Yunan işgalini kınayan mitingler yapın ve istanbul Hükümeti'ne telgraflar çekin.
- ❖ Anadolu'da ki Vali, Kaymakam ve Komutanlara gönderdi(idari-askeri amirler).
- ❖ İstanbul dahil Anadolu'nun bir çok yerinde mitingler yapıldı.
- ❖ Mitingler; **ilk milli uyanıştır**. Mitingler işgallere karşı Türk halkının **ilk ulusal tepkisidir**.
- ❖ M.Kemal ilk kez görevinin dışına çıktı. Bu yüzden ilk kez İstanbul'a çağrıldı.

3.) Amasya (Tamimi) Genelgesi (22 Haziran 1919)

Hazırlayan

M.Kemal

İmzalayan

M.Kemal, Rauf Bey
Refet Bey, Ali Fuat Paşa

Onaylayan

Kazım Karabekir (15.Kolordu Komutanı)
Cemal Paşa (20. Kolordu Müfettişi)

Maddeler;

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir. (Gerekçe)
- İstanbul Hükümeti üzerine düşen görevi yapmamaktadır. (Gerekçe)
- Milletin bağımsızlığını yine **milletin** azim ve **kararı** kurtaracaktır. (Yöntem)
 - ❖ "Milletin kararı" Cumhuriyet vurgusu yapıldı. İlk **ihtilal** çağrısı yapıldı. Evrensel yöntemdir:
bağımsızlığını yitirmiş uluslara model olacaktır.
- Güvenli bir yer olan Sivas'ta milli bir kongre toplanacaktır. (Yöntemin Açıklayıcısı)
- Her sancaktan halkın güvenini kazanmış belediye ve cemiyetlerin seçtiği üçer delege katılacaktır. (Belediye+Cemiyetler) Kongre milli bir sır olarak tutulacaktır. (Yöntemin Açıklayıcısı)

Uyarı:Kurtuluş savaşının ilk programı hazırlandı. Gayriresmidir.İlk İhtilal belgesidir.

- ❖ M.Kemal görevini ikinci kez çiğnediği için Erzuruma geçtiğinde istifa etti. (7-8 Temmuz 1919 M.Kemal sivil hayata, Sine-i Millet'e döndü.)

4.) Erzurum Kongresi (23 Temmuz - 7 Ağustos 1919)

Toplayanlar;

Doğu Anadolu Müdafı-i Hukuk Cemiyeti

Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti

Amaç;

Kurulmak istenen Ermeni devletine karşı tedbirler almak.

Toplanış Şekli; Bölgeseldir

Toplanış Amacı; Bölgeseldir

Alınan Kararlar; Ulusaldır. Çünkü M.Kemal kongreye başkan seçildi. (Ulusal Lider)

Kararlar;

- *Milli sınırlar* içinde vatan bir bütündür parçalanamaz. ("Milli Sınırlar" ; ilk kez vurgulanıyor. Türk nüfusunun çoğunlukta olduğu topraklar Türk yurdu kabul edildi.)
- İstanbul Hükümeti üzerine düşen görevi yapmazsa *geçici bir hükümet* kurulacaktır. ("Geçici Hükümet" ; ilk kez vurgulandı.)
- Kuvay-i Milliye'yi amil, milli iradeyi hakim kılmak esastır. ("Milli irade" ; İkinci kez Cumhuriyet vurgusu yapılmıştır.)
- Mebuslar Meclisi derhal açılmalıdır ve İstanbul Hükümeti'ni denetlemelidir. (İkinci kez vurgulandı.)
- *Manda ve himaye* kabul edilemez. ("Manda ve himaye" ; ilk kez reddedildi.)
- *Azınlıklara*, Siyasi-Sosyal-Hukuki gelişmemizi engelleyici haklar verilemez. (İlk kez İslahata karşı çıkmıştır. İmtiyaz ve ayrıcalıklara karşı çıkmıştır.)
- Doğu illerini temsilen, *Temsil Heyeti* kuruldu. Bölgeseldir. ("Temsil Heyeti" ; İlk kez kuruldu)
- Albayrak Gazetesi açıldı.
 - ❖ Erzurum Kongresi'nde ilk kez **tam bağımsızlık** vurgusu yapılmıştır.

5.) Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)

Toplanma kararı Amasya Genelgesi'nde alındı. Her yönüyle ulusal ilk ve tek kongredir.

Kongre iki sorunla başladı:

- a) Kongre Başkanlığı Sorunu: Rauf Bey kongre başkanı olmak istedi. Milli mücadele içindeki ilk muhalif harekettir. M.Kemal başkan seçildi, sorun giderildi. (Ulusal Liderlik Pekişti)
- b) Manda ve Himaye Sorunu: Amerikan mandası isteyenler çıktı. Manda ve himaye **kesin** olarak reddedildi.

Maddeler;

- Erzurum Kongresi kararları kabul edildi.
- Temsil heyetinin görev alanı genişledi. Bölgesellikten çıkarak tüm ulusu temsil eder hale geldi.
- Cemiyetler birleştirilerek, Anadolu ve Rumeli Müdafı-i Hukuk Cemiyeti ismini aldı. Cemiyet temsil heyetine bağlandı.
 - ❖ Birleşmeyle milli birlik ve beraberlik sağlandı. Böylece milli mücadele hareketi tek bir merkezde toplandı.
- İrade-i Milliye Gazetesi açıldı.

Temsil Heyeti'nin İlk İcraatı:

- Ali Fuat Paşa Batı'daki Kuvay-i Milliye'nin başına atandı. Atamayı yürütme yetkisi olan hükümet yapar yani Temsil Heyeti hükümet görevini üstlendi.

- Erzurum Kongresinde söylenen geçici hükümet, Sivas Kongresi'nde Temsil Heyeti'nin atama yapmasıyla kurulmuş oldu.

Ali Galip Olayı:

Elazığ Valisi olan Ali Galip, Damat Ferit Paşa Hükümeti tarafından Sivas Kongresi'ni dağıtmakla görevlendirildi. 15. Kolordu kongreye destek verdiği için baskın gerçekleşmedi. Temsil heyeti bu olaya tepki olarak İstanbul Hükümeti'yle olan bütün haberleşmesini kesti.

- ❖ Temsil Heyeti, İstanbul Hükümeti'ni ilk kez tanımadı. Anadolu hükümetini kaybeden Damat Ferit Paşa Hükümeti istifa etti.
- ❖ Bu gelişme Temsil Heyetini **ilk siyasi** zaferidir.
- ❖ Yeni hükümeti M.Kemal'in yakın arkadaşı olan Ali Rıza Paşakurdu. Böylece iki hükümet arasında ılımlı dönem başlamış oldu.

6.) Amasya Görüşmeleri- Protokolü (20-22 Ekim 1919)

İstanbul Hükümeti (Salih Paşa) X Temsil Heyeti (M.Kemal)

- İstanbul Hükümeti, Temsil Heyeti'ni **hukuken** tanıdı.

Görüşme Konuları;

- Mebusan Meclisi toplansın; ama İstanbul dışında bir güvenli ilde toplansın.
- Mecliste Sivas Kongresi kararları görüşülsün.
- M.Kemal hakkındaki tutuklama kararı kaldırılsın.
- İstanbul Hükümeti, Temsil Heyeti'ne danışmadan antlaşma imzalamasın.
 - ❖ Mustafa Kemal'in isteği üzerine kararların altına imza atıldı böylece görüşme protokole dönüştü.
 - ❖ İstanbul Hükümeti, Mebusan Meclisi'nin İstanbul'da açılmasına ve kongre kararlarının görüşülmesine izin verdi.

7.) Temsil Heyeti'nin Ankara'ya Gelmesi (27 Aralık 1919)

Geliş Amacı; Temsil Heyeti başkanı Mustafa Kemal'in İstanbul'a Osmanlı Mebusan Meclisine gidecek vekillerle görüşmek istemesidir.

Görüşme Konuları;

- Mecliste "Müdafa-i Hukuk" grubu oluşturun.
- Mecliste Misak-ı Milli konularını görüşün.
- "Beni başkan seçin." M.Kemal'in amacı meclisi başka bir yerde toplamaktır. (Osmanlı anayasasına göre olağanüstü durumlarda meclis başkanı, meclisi istediği bir ilde toplayabilir.)
 - ❖ Vekiller İstanbul'a geçtiklerinde, "Felah-ı Vatan" ismini aldılar. M.Kemal'i başkan seçmediler ama Misak-ı Milli kararlarını onayladılar.

8.) (Son) Osmanlı Mebusan Meclisi (Misak-ı Milli Kararları) 12-28 Ocak 1920

- Misak-ı Milli kararlarının alınmasında Felah-ı Vatan Grubu etkilidir.
- Misak-ı Milli kararlarının temelinde yer alan, Amasya Genelgesi, Erzurum Kongresi, Sivas Kongresi kararlarıdır.
 - ❖ Sivas Kongresi'nde yer alan fakat Misak-ı Milli'de olmayan **milli egemenlik** vurgusudur.

Misak-ı Milli Kararları

- 1.) Mondros imzalanırken (30 Ekim 1918) Türk askerinin koruduğu ve Türk nüfusunun yaşadığı bölgeler bölünmez Türk yurdudur.
 - 2.) Musul-Kerkük-Erbil (Arap Toprakları),Kars-Ardahan-Batum (Elviyey-i Selase) ve Hatay'da (Halk Oyu) referandum yapılacaktır.
 - ❖ Referandumun amacı, Mondros'dan sonra işgale uğramış bu toprakları barışçıl yollar ile kurtarmaktır.
 - 3.) Batı Trakya'da referandum yapılacaktır.
 - ❖ Referandumun amacı Yunanistan'ı cezalandırmaktır.
 - 4.) Manda ve himaye kabul edilemez.
 - 5.) Azınlıklara, komşu devletlerde bulunan Türk ve Müslümanlara verilen haklar kadar hak verilecektir.
 - ❖ Milli mücadele içerisinde azınlık durumuna düşmüş Türklere ilgili ilk kez karar alındı.
 - 6.) Yabancılarla siyasi-mali -hukuki gelişmemizi engelleyici haklar verilemez.
 - ❖ **Kapitülasyonlar** ilk kez reddedildi. Ekonomik bağımsızlık için alınmış bir karardır.
 - 7.) Boğazların durumu baskı ortadan kalktıktan sonra ilgili devletler ile görüşülecektir.boğazlar dünya ticaret gemilerine serbest olacaktır.
 - ❖ Milli mücadele içerisinde Boğazlara ilk kez değinildi.
- ⊛ Misak-ı Milli, Kurtuluş Savaşı'nın resmi belgesidir. Tam bağımsızlıkla ilgili kararlar alındı. (Kapitülasyonlar, Manda ve Himayenin reddi tam bağımsızlıkla ilgilidir.)

9.) İstanbul'un Resmen İşgali (16 Mart 1920)

Sebebi; Mebusan Meclisin'de Misak-ı Milli kararlarının onaylanması.

Sonuç;

- a) Mebusan Meclisi dağıtıldı ve Milletvekilleri sürgüne gönderildi.
- b) Damat Ferit Hükümeti yeniden kuruldu.Bu yüzden ılımlı dönem sona erdi.
- c) Yeni bir meclisin açılmasına uygun ortam hazırlandı
- d) Milli mücadeleye katılım arttı. Sultan ve İstanbul Hükümeti'nden kurtuluş çaresi bekleyenlerin ümidi kalmadı.

10.) TBMM ' nin Açılması (23 Nisan 1920)

İlk başkan, en yaşlı üye olan Sinop Milletvekili Şerif Bey'dir. Seçilen başkan M.Kemal'dir.

24 Nisan 1920 Önergesi(Meclisin aldığı ilk kararlar):

- a) Meclisin üzerinde hiçbir güç yoktur.
 - b) Geçici bir hükümet başkanı ya da padişah vekili atamak doğru değildir. Böylece Temsil Heyeti'nin görevi bitti, İstanbul Hükümeti yok sayıldı.
 - c) Bütün güçler (milli iradenin temsilcisi) mecliste toplanır. Yasama-Yürütme-Yargı mecliste toplanır.
Meclisin çalışma sistemi güçler birliğidir.
- ❖ TBMM'nin açılmasıyla yeni Türk Devleti kurulmuştur. Henüz savaş yapılmadığı için devletin ve rejimin adı konulmamıştır.

Meclis Hükümeti Sistemi

(TBMM) Meclis Başkanı = Hükümet Başkanı

Yasama

+ Yürütme

Güçler Birliği (Erkler Birliği)

Uyarı : Meclis hükümeti sisteminde ; Hükümet üyeleri, meclis içinden ve meclis tarafından tarafından tek tek seçilir.

Uyarı : Milli birlik ve beraberliği sağlanır

- Hükümetin kurulması uzun sürer ama milli birlik ve beraberlik tamdır.
- Güçler birliği olduğu için kararlar hızlı uygulanır.

I. MECLİS

(23 Nisan 1920 - Ağustos 1923)

- Savaş meclisidir.
- Olağanüstü meclistir. Güçlerbirliği bunun kanıtıdır.
- Meclis hükümeti sislemi vardır.
- Komutanlar milletvekilidir.
- Siyasal parti yoktur.
- Kurucu meclistir. (21 Anayasası)
- Devrim meclisidir. (Saltanatın kaldırılması)
- İlk çıkardığı yasa; Agnam (Hayvan) Vergisi. (24 Nisan 1920)
- Hiyanet-i Vataniye Yasası (29 Nisan 1920)
- Başkomutanlık Yasası (5 Ağustos 1921)
- Yapılan son iş; Lozan Antlaşması'nın imzalanması.

II. MECLİS

(Ağustos 1923 – Ekim 1927)

- İnkılap meclisidir.
- Olağanüstü meclistir. Güçlerbirliği bunun kanıtıdır.
- İşleyiş Meclis hükümeti sistemi, görüntü Kabine sistemi şeklindedir.
- 19 Aralık 1924 Asker, siyasetten men edildi.
- Siyasal parti vardır. (CHF, TPCF)
- Kurucu meclistir. (1924 Anayasası)
- Devrim meclisidir. (Cumhuriyet'in ilanı)
- Önemli yasaları; Takrir-i Sükûn Yasası (4 Mart 1925) (Şeyh Sait Ayaklanması)
- Yapılan ilk iş; Lozan Antlaşması'nın onaylanması.

1920 YILINDA YAŞANAN OLAYLAR

1.) TBMM'ye Karşı Çıkan Ayaklanmalar :

İtilaf Devletleri ve İstanbul Hükümeti tarafından kışkırtıldı. Din unsuru kullanıldı. Şeyhülislam milli mücadele karşıtı fetvalar yayımladı.

- Kuvay-i İnzibatiye (Halifelik Ordusu) } İstanbul Hükümeti tarafından doğrudan çıkarıldı.
- Anzavur Ahmet Ayaklanması (Balıkesir-Gebze)
- Bolu-Düzce-Hendek-Adapazarı Ayaklanmaları ⇒ Halkın çıkardığı ayaklanmalar.
- Yozgat - Çapanoğlu Ayaklanması
- Konya - Delibaş Mehmet Ayaklanması
- Afyon - Çopur Musa Ayaklanması (Yunan destekli)
- Urfa-Mardin - Milli Aşiret İsyanı (Fransız destekli)
- Cemil Çeto - Ali Batı İsyanı - Doğu Anadolu
- Koçkiri İsyanı – Doğu Anadolu

- ❖ Ayaklanmalar Kuvay-i Milliye ve Kuvay-i Seyyare'nin çalışmaları ile bastırıldı. Kuvay-i Milliye'nin Türk tarihinde ki en büyük faydası TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmasıdır.
- ❖ Kuvay-i Milliyeciler, düzenli orduya girmemek için isyan ettiler. Kuvay-i Milliyecilerin isyanlarını düzenli ordu bastırdı.
 - Çerkez Ethem
 - Demirci Mehmet Efe
 - Yörük Ali

} Kuvay-i Milliyeci olup ayaklananlar.

NOT: 1920 de TBMM ye karşı ortaya çıkan ayaklanmalarda ihtilal niteliği yoktur.

Ayaklanmalara Karşı T.B.M.M'nin Aldığı Tedbirler

- Ankara Müftüsü Rıfat Efendi (Börekçi) Milli Mücadele yanlısı fetvalar düzenledi.
 - İstanbul Hükümeti ile haberleşme kesildi.
 - Hıyanet-i Vataniye Yasası çıktı (29 Nisan 1920). Yasanın işlerlik kazanabilmesi için “ İstiklal Mahkemeleri “ kuruldu. (11 Eylül 1920)
- İstiklal Mahkemeleri :
Üç milletvekilinden oluşur. (Yargı gücü meclise geçti)
Temyiz hakkı yoktur.
- Hakimiyet-i Milliye Gazetesi çıkarıldı.
 - Anadolu Ajansı kuruldu.

2.) Sevr Barış Antlaşması (10 Ağustos 1920)

- Anlaşmanın gelişini hızlandıran olay T.B.M.M'nin açılmasıdır.
- San Remo Konferansında çıktı. (Nisan 1920) İtilaf Devletleri bu konferansta hazırladılar.

Maddeler;

- Doğu Anadolu'da Ermeni, Doğu Karadeniz'de Pontus-Rum, Güneydoğu Anadolu'da Özerk Kürt Devleti kurulacaktır.(Açıkça ilk kez söylendi.)
- Batı Anadolu ve Doğu Trakya, Yunanistan'a verildi.
- Azınlık imtiyazları ve Kapitülasyonlar genişletilecektir.
- Boğazlar'da içinde Türk olmayan bir komisyon kurulacaktır. (Komisyon fikri ilk kez ortaya çıktı.)

- ❖ Osmanlı antlaşmayı önce kabul etmedi ama 22 Haziran 1920'de Yunanistan, Doğu Trakya'dan ve Ege'den taarruza geçince Osmanlı antlaşmayı imzalamak zorunda kaldı. Antlaşmanın onaylanması için parlamentonun yerine saltanat şurası toplandı.
- ❖ Sevr; Meclis onayı görmediği için hukuken ölü bir antlaşmadır. TBMM ise antlaşmayı imzalayan ve onaylayanları vatan haini ilan etti.

3.) Düzenli Ordu'nun Kurulması :

- 22 Haziran 1920'de Yunan taarruza geçerek batıdaki Kuvay-i Milliyeyi dağıttı (Gediz Yenilgisi). Ali Fuat Paşa'nın yenilgisi düzenli ordunun ihtiyacını ortaya çıkardı.
- Doğu cephesinde Kazım Karabekir Paşa; Ermenilere karşı kısa sürede zafer kazandı. Düzenli orduya duyulan ihtiyaç pekişti.
- 8 Ekim 1920 Pozantı (Adana) Kongresi'nde Kuvay-i Milliye'nin bir çatı altında toplanması tamamlandı

- 9 Kasım 1920'de Batıdaki Kuvay-i Milliye iki kola ayrıldı;

Batı Cephesi – İsmet Paşa Atandı } Düzenli ordu
Güney Cephesi – Refet Paşa Atandı } Kuruldu.

